

LW 241

СЕМЕСТРИАЛЕН ПРОЕКТ ПО КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО

Приета: прот. № 5 от 19.11.2010 г.; изм. прот. № 11 от 17.09.2011 г.; изм. прот. № 15 от 24.06.2016 г.; изм. прот. № 4 /29.11.22 г.; изм. прот. № 7/27.06.2023 на УНС-ЦЮН

Лектор: проф. д.н. Веселин Христов Цанков

АНОТАЦИЯ

Разработването на семестриален проект по дисциплината "Конституционно право" дава възможност на всеки студент за индивидуално развитие, за разширяване и обогатяване на познанията за:

- правното регулиране на обществени отношения свързани с образуването и функционирането на държавните институции в Република България на базата на принципите на демократичната държава и
- за правната уредба на основните човешки права и свободи в исторически и съвременен контекст;
- за самостоятелна работа с правни източници и литература и
- за аналитична работа, заключения и предложения за усъвършенстване на правната уредба и практика.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основно предназначение на разработването на семестриален проект е да създаде у студентите нагласа и реални умения за използване на съвременните законодателни решения в бъдещата им работа като практикуващи юристи.

Те придобиват уменията самостоятелно да използват методиката на емпиричното изследване и възможностите на изследователските технологии за по-задълбочено вникване в сложните юридически казуси, които са част от бързо променящата се среда.

Специално внимание се отделя на съществуващите европейски стандарти и ролята на Европейската правна доктрина и практика, на процеса на хармонизиране на законодателството с Правото на ЕС.

ПРЕДПОСТАВКИ

Качественото разработване на семестриален проект предполага предварителното изучаване на основните, въвеждащи юридически науки – Философия на правото, Обща теория на правото, История на държавата и правото. Разработване на семестриален проект от студентите не

би било успешно, ако те преди това не са запознати с основни принципи и понятия на правото, както и с някои публикации в основни списания и форуми на правна тематика.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Редовно обучение				Задочно обучение			
			л	с	пр.	общ	л	с	пр.	общ
Право	Избираема	6		60		60		60		60
*л- лекции; с- семинари; пр.- практически семинарни занятия.										

ТЕМИТЕ СА ПО ПРИЛОЖЕНИЯ ТЕМАТИЧЕН ПЛАН И ПО АКТУАЛНИ ПРАВНИ ВЪПРОСИ

Тема 1. Конституционно правната наука в България. Възникване и развитие.

Историко правни аспекти на конституционализма.

Предмет и система на Конституционното право на Република България.

Роля и значение в системата на действащото право.

Източници на системата на конституционното право.

Норми на конституционното право – обща характеристика и особености.

Юридически характеристики. Конституцията като основен и върховен закон. Правна същност на преамбюла. Непосредствено действие на конституционните разпоредби. Отменителен ефект.

Конституционното право като отрасъл на правото и като наука.

Тема 2. Исторически преглед на идеите за Конституционализма.

Първи конституции – характеристика.

Видове конституции.

Развитие на българския конституционализъм.

Търновската конституция от 1879 г. – обща характеристика.

Конституциите от 1947 и 1971 г. – общото и особеното в тях.

Конституцията от 1991 г. – създаване и обща характеристика.

Тема 3. Основни конституционни принципи – върховенство на Конституцията. Непосредствено действие. Основни начала на Конституцията.

Гражданинът, гражданското общество и правовата държава.

Учение за властта. Държавната власт – принципи, източник, субекти и способности за осъществяване. Народен суверенитет.

Разделението на властите като теория и като конституционен модел.

Форма на държавно управление и форма на държавно устройство.

Пряко осъществяване на държавната власт – форми.

Конституционна и законова уредба.

Политическия плурализъм – основен конституционен принцип на политическия живот. Правен статус на политическите партии и на сдруженията на гражданите.

Тема 4. Конституционни основи на икономическата система на Република България. Форми на собственост.

Режими на собственост според Конституцията.

Обекти на изключителна държавна собственост.

Конституционни основи на правния режим на земята.

Тема 5. Българско гражданство – Конституционноправен статус на гражданите на Република България.

Понятие за гражданство, лица без гражданство, множествено гражданство, гражданство на ЕС. Конституционни основи на статута на българското гражданство, на чужденците лицата без гражданство, бежанците.

Правни последици от наличието или от липсата на гражданство.

Българско гражданство – правни аспекти и ред за придобиване и за загубване. Способи за оспорване.

Гражданство на ЕС. Понятие и правни аспекти.

Тема 6. Основни права, свободи и задължения на българските граждани.

Историко правни аспекти на въпроса.

Класификация на основните права и свободи.

Лични права и свободи – обща характеристика, видове.

Политически права и свободи – обща характеристика и видове.

Основни задължения на гражданите – характеристика.

Обвързаност на правата със задълженията.

Конституционни гаранции на основните права и свободи на гражданите.

Субекти на особена закрила.

Правото на защита по чл. 56 от Конституцията на Република България.

Тема 7. Изборно право и избирателни системи

Избирателна система – определение, възникване, развитие.

Мажоритарна, пропорционална и смесена избирателни системи.

Развитие на избирателните системи в България. Видове избори.

Изборно законодателство. Конституция, Акцент върху Изборен кодекс и други правни актове. Кои са правните гаранции за честни избори? Форми на пряка демокрация.

Организация и ред за провеждане на изборите. Способи за оспорване на изборните резултати. Други форми на пряка демокрация.

Тема 8. Държавни институции. Система на държавните органи.

Парламент и парламентаризъм.

Велико народно събрание – орган на учредителната власт, статус, компетенции, ред на дейност, актове. Историческа справка.

Народно събрание. Народно събрание – обща характеристика, състав, срок на пълномощията, взаимоотношения с другите държавни органи.

Конституиране, организация и ред на дейност на Народното събрание. Заседания, сесии, кворум, мнозинства. Парламентарни групи.

Постоянни комисии – видове, компетенции, организация и ред на дейност. Временни комисии.

Народно събрание – орган на законодателната власт.

Законодателен процес – фази.

Парламентарен контрол – същност и форми. Правни последици.

Други правомощия на Народното събрание – видове, характеристика.

Актове на Народното събрание – правна характеристика. Обнародване.

Същност на политическото представителство.

Конституционен статус на народния представител.

Имунитет и предсрочно прекратяване на пълномощията на народния представител.

Тема 9. Президент на републиката – правно положение, характеристика и компетенции.

Президент - правно положение, характеристика и компетенции.

Правомощия на президента.

Актове – видове и правна същност. Укази на президента – характеристика.

Преподписване на някои укази – същност и правни последици.

Неотговорност на президента. Понятие и правна същност.

Предсрочно прекратяване на пълномощията му.

Вицепрезидент. Понятие и правен статус.

Отговорност на президента и на вицепрезидента.

Тема 10. Министерският съвет – висш орган на изпълнителната власт.

Систематично място и правна характеристика сред останалите висши държавни органи. Избор, състав, правомощия, прекратяване на пълномощията.

Правомощия на Министерски съвет. Правна характеристика.

Актове – правна същност и ред за оспорването им.

Взаимоотношения на Министерски съвет с Народното събрание.

Институтите “вот на недоверие” и “вот на доверие”.

Правен статус на министрите като членове на Министерски съвет.

Правомощия и актове на министрите.

Отговорност.

Тема 11. Съдебна власт – понятие същностни характеристики и разграничение от другите власти.

Систематично място и основни съставки.

Органи на съдебната власт – съдебни, прокурорски и следствени.

Съдилищата – правосъдни органи. Видове съдилища. Система на съдебните органи. Конституционно правни принципи на правосъдието.

Върховен касационен съд – организация, компетентност. Взаимоотношения с апелативните съдилища. Актове – правна същност.

Върховен административен съд – организация и компетентност. Актове, правна същност. Прокуратурата – организация и компетентност. Решения на КС по тези въпроси Конституционни основи на организацията на следствените органи.

Конституционна уредба на правния статут на съдиите, прокурорите и следователите. Висш съдебен съвет – организация и компетентност.

Граждански мониторинг върху съдебната система.

Тема 12. Конституционен контрол – контрол за конституционосъобразност на законите – предназначение, същност, видове.

Конституционен съд – характеристика, конституиране, състав.

Правен статус на конституционните съдии.

Основания и ред за прекратяване на мандата им.

Правомощия и ред за разглеждане на конституционни дела.

Актове на конституционния съд – видове, правна същност и действие.

Тема 13. Местно самоуправление и администрация.

Европейска харта за местното самоуправление.

Принципи и проявни форми на централизъм и децентрализъм в управлението. Административно териториално деление на Република България.

Общината – основна административно териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление.

Правен статут на общината. Форми на участие на гражданите в общината.

Общински съвет – орган на местно самоуправление.

Избор, срок на пълномощията, организация и ред на дейност.

Правомощия и актове.

Кметът в системата на местното самоуправление. Понятие, правна същност и видове. Избор, компетентност, актове.

Областта като административно териториална единица.

Областен управител – компетентност и актове.

Разграничение между принципите на децентрализация и деконцентрация и техните проявни форми.

Тема 14 Конституционно устройство на отделните национални държави и Правото на ЕС. Взаимна връзка и съотношение на подчиненост на правните актове.

Основни правни аспекти на устройството и на функционирането на ЕС. Кратък преглед. Основни правни актове на първичното и вторичното законодателство на ЕС. Правна характеристика и степен на задължителност за отделните държави-членки. Съотношения с вътрешноправните актове.

Преюдициално запитване. Понятие и систематично място и роля.

ИЗИСКВАНИЯ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА СЕМЕСТРИАЛЕН ПРОЕКТ

Задължителни реквизити:

Тема на семестриалния проект по Конституционно право

Трите имена....

Курс...

р.о. или з.о. или по индивидуален план

факултетен номер.....

1. Обем – 10-12 стр. обикновен шрифт (нормална големина на буквите);
2. Двустранно подравнено, с препинателни знаци без правописни грешки.
3. Използваните изрази трябва да бъдат Ваши, а не copy - paste
4. Нормативна уредба – международноправна и вътрешноправна; практика на КС, съдебна практика
5. Основни съставни части на реферата:
 - актуалност и значимост на темата
 - задължително факти и данни
 - теория, систематично място на въпроса, понятиен апарат
 - основни положения и знания по съществото на въпроса
 - какви проблемни области има
 - отношение към тези въпроси на студента
 - изводи
 - препоръки за бъдещо усъвършенстване

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Извършва се многокомпонентно оценяване на разработения реферат и от начина на защита пред преподавателя и/или пред курса, когато защитите са публични.

Особено внимание се обръща на начина на аргументиране и защита на собствено мнение, различни от общоприетите.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Учебници

1. Близнашки, Г. Общо учение за Конституцията. С., 2019; Конституционно право - Принципи на Конституцията. С., 2020; свитъци – лекции по всяка тема
2. Друмева, Ем., Конституционно право, С., 2025
2. Стойчев, Ст., Конституционно право, С., 2002
3. Конституция на Република България. Коментар. Авторски колектив, С., 1999
4. Спасов, Б., Конституционно право, С., 2001 г.
5. Ананиева, Н., Конституционно право, С., 2006, 429 стр.
6. Баламезов, Б., Конституционно право. Исторически аспекти, С., 1994 г.
7. Танчев, Евг., Въведение в Конституционното право, С., 2003

8. Танчев, Евг., М. Белов, Сравнително конституционно право, 2009

Монографии и студии

1. Белов, М., Пряка демокрация, С., 2009, 527 стр. и Гражданското участие в политическия процес. Конституционно правни основи., С. 2010, 191 стр.
2. Вълчев, Д., Валидност и легитимност в правото, С. 2013
3. Друмева, Ем. Конституционно право, С. 2018
4. Загоров, О., България в Европа на нациите., С., 2009
5. Илиев, П. Законодателен процес в Република България, с. 2012
6. Михайлова, Ек., Парламентаризъм и правова държава., С., 204, 471 стр.
7. Манолова, М., Търновската конституция, 2009, С., 123 стр.
8. Неновски, Н., Конституцията на Република България анотирана с решенията на Конституционния съд, С., 2001
9. Цанков, В., Българското гражданство – материалноправни и процесуални аспекти, С., 2004
9. Цанков, В., Българските общности зад граница – правни аспекти., 2009, 367 стр.
10. Цанков, В., Омбудсманът – общественният посредник в Република България, С., 2004
11. Цанков, В., Н. Христова, Миграционна и Бежанско право, С., 2011, 280 стр.
12. Хаджолан, М., Конституционни механизми на властта, В., 2006
13. Христоматия по парламентарна риторика – част I и II, В., 2010

Annotation

The development of a semester project in the discipline "Constitutional Law" provides each student with the opportunity for individual development, to expand and enrich their knowledge for independent work with legal sources and literature and for analytical work, conclusions and proposals for improving the legal framework and practice.